Suvestinė redakcija nuo 2019-01-19

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-03-02, i. k. 2016-04086

Nauja redakcija nuo 2019-01-19:
Nr. 1R-30, 2019-01-18, paskelbta TAR 2019-01-18, i. k. 2019-00785

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL VALSTYBĖS UŽTIKRINAMOS NETEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2016 m. kovo 2 d. Nr. 1R-85
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi ir 27 straipsnio 3 dalimi,

t v i r t i n u Valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos taisykles (pridedama).

Teisingumo ministras Juozas Bernatonis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2016 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 1R-85
(Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2019 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. 1R-30
redakcija)

VALSTYBĖS UŽTIKRINAMOS NETEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos (toliau – mediacija) organizavimo ir vykdymo tvarką.

2. Mediacija vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo, kitų teisės aktų, reglamentuojančių ginčų sprendimą mediacijos būdu atskirų kategorijų ginčuose, Europos mediatorių elgesio kodeksu ir šiomis Taisyklėmis.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme, Mediacijos įstatyme ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamose už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklėse apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS
MEDIACIJOS ORGANIZAVIMAS

4. Sprendimą dėl mediacijos vykdymo ir mediatoriaus parinkimo (toliau – sprendimas) priima Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – tarnyba), gavusi Lietuvos Respublikos teisingumo ministro nustatytos formos asmens prašymą vykdyti mediaciją, kitos ginčo šalies sutikimą spręsti ginčą mediacijos būdu ir asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus arba antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato siūlymą dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu. Su šiuo siūlymu tarnybai pateikiami ir teisingumo ministro nustatytos formos ginčo šalių sutikimas spręsti ginčą mediacijos būdu. Jeigu ginčo šalys pageidauja, kad mediaciją vykdytų jų iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo pasirinktas konkretus mediatorius, tarnybai nurodoma ir ginčo šalių suderinta pageidaujama mediatoriaus kandidatūra. Sprendimą tarnyba priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šiame punkte nurodytų dokumentų gavimo dienos, prieš tai gavusi mediatoriaus rašytinį sutikimą.

5. Tarnyba mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka vadovaudamasi objektyvumo ir nešališkumo principais, atsižvelgdama į ginčo šalių pateiktą siūlymą dėl konkretaus mediatoriaus, ginčo šalių gyvenamąją vietą, mediatoriaus darbo vietą, užimtumą, specializaciją, galimą interesų konfliktą ir į kitas mediacijai vykdyti reikšmingas aplinkybes. Parenkant mediatorių taip pat turi būti užtikrinamas tolygus Taisyklių nustatyta tvarka mediaciją vykdančių mediatorių darbo krūvio paskirstymas.

6. Mediatorius negali būti parenkamas spręsti ginčo, jeigu:

6.1. jis buvo arba yra ginčo šalių atstovas;

6.2. jis yra susijęs su ginčo šalimis giminystės (tiesiosios aukštutinės ir tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai, tikrieji bei netikrieji broliai ir seserys, įtėviai ir įvaikiai) ar svainystės ryšiais;

6.3. jį su ginčo šalimis sieja santuokos, globos ar rūpybos santykiai (įskaitant tuos atvejus, kai santuoka, globa ar rūpyba yra pasibaigusi);

6.4. jis yra su ginčo šalimis susijęs tokiais teisiniais santykiais, dėl kurių ginčo baigtis gali turėti įtakos mediatoriaus teisėms arba pareigoms;

6.5. jis, jo sutuoktinis (sugyventinis) arba jo artimieji giminaičiai yra tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuoti ginčo baigtimi.

7. Kai paaiškėja kitos nei Taisyklių 6 punkte nurodytos aplinkybės, kurios gali kelti abejonių dėl mediatoriaus nešališkumo, mediatorius gali būti parenkamas vykdyti mediaciją arba tęsti pradėtą mediaciją tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie tas aplinkybes ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų mediaciją.

8. Mediatorius privalo nusišalinti nuo mediacijos vykdymo, jeigu paaiškėja, kad yra bent viena iš Taisyklių 6 punkte nurodytų aplinkybių, ir apie nusišalinimą iš karto, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo tokių aplinkybių paaiškėjimo, informuoti tarnybą. Mediatorius taip pat gali nusišalinti, jeigu yra kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

9. Ginčo šalys turi teisę kreiptis į tarnybą, jei paaiškėja, kad yra bent viena iš Taisyklių 6 punkte nurodytų aplinkybių ar kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl mediatoriaus nešališkumo.

10. Sprendimą dėl mediatoriaus pakeitimo priima tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, jeigu paaiškėja, kad yra bent viena iš Taisyklių 6 punkte nurodytų aplinkybių, kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl mediatoriaus nešališkumo, arba dėl kurių mediatorius negali vykdyti mediacijos konkrečiame ginče.

III SKYRIUS
MEDIACIJOS VYKDYMAS

11. Mediacija vykdoma vadovaujantis šiais principais:

11.1. Ginčo šalių savanoriškumo principu – mediacija galima tik pareiškėjui ir kitai ginčo šaliai sutikus dalyvauti.

11.2. Konfidencialumo principu – jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip, ginčo šalys, mediatorius ir mediacijos paslaugų administratorius turi laikyti paslaptyje visą mediacijos ir su ja susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti mediacijos metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui (ypač kai reikia užtikrinti vaiko interesus arba užkirsti kelią žalai fizinio asmens sveikatai ar gyvybei atsirasti). Mediatorius negali vienos ginčo šalies jam patikėtos konfidencialios informacijos atskleisti kitai ginčo šaliai, jeigu nėra informaciją patikėjusios ginčo šalies leidimo.

11.3. Abipusės pagarbos – mediacija grindžiama jame dalyvaujančių asmenų tarpusavio pagarba, susilaikymu nuo kitą asmenį įžeidžiančių, jį žeminančių veiksmų bei žodžių.

11.4. Nešališkumo principu – mediatorius ginčo šalių atžvilgiu turi būti neutralus ir objektyvus, jis negali rodyti palankumo nė vienai iš šalių ir turi užtikrinti šalių lygiateisiškumą.

11.5. Bendradarbiavimo principu – ginčo šalys mediacijos metu turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su mediatoriumi.

11.6. Sąžiningumo principu – tiek pačios ginčo šalys, tiek mediatorius turi elgtis taip, kad mediacija vyktų sąžiningai, skaidriai, be apgaulės.

12. Dėl mediacijos vykdymo ginčo šalys privalo kreiptis į mediatorių ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo tarnybos sprendimo gavimo dienos. Šalims kreipusis, mediatorius joms turi pateikti informaciją apie mediacijos principus, eigą, ginčo šalių teisę informuoti tarnybą apie Taisyklių 6 punkte nurodytas aplinkybes, kitas ginčo šalių teises, siūlomas mediacijos susitikimų datas ir vietą, galimybę pasitraukti iš mediacijos, taikos sutarties sudarymo teisines pasekmes ir kitą informaciją, kuri, mediatoriaus nuomone, yra svarbi, kad ginčas būtų išspręstas taikiai.

13. Mediacija vykdoma mediatoriaus nurodytoje vietoje arba naudojantis informacinėmis ir (ar) elektroninių ryšių technologijomis.

14. Mediacijos bendra trukmė – keturios valandos. Šis laikas gali būti skiriamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamose už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediacijos teikimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklėse nurodytiems veiksmams atlikti. Mediacija gali būti pratęsta, jeigu, atsižvelgiant į ginčo šalių elgesį ir išsakytas pozicijas mediacijos susitikimuose, mediatoriaus nuomone, taikus susitarimas gali būti pasiektas. Tokiu

atveju mediatorius turi teisę kreiptis į tarnybą su motyvuotu prašymu pratęsti mediaciją. Prie prašymo taip pat turi būti pridedami ginčo šalių sutikimai tęsti mediaciją. Tarnyba, išnagrinėjusi mediatoriaus prašymą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas priima sprendimą pratęsti mediaciją. Mediacija gali būti pratęsta ne daugiau nei keturioms valandoms.

15. Mediacijos metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir mediatorius. Visų ginčo šalių prašymu arba sutikimu mediacijos metu gali dalyvauti ir kiti asmenys. Mediatorius, nustatęs, kad yra ir daugiau sprendžiamo ginčo šalių, pasiūlo mediacijos procedūroje dalyvaujančioms šalims įtraukti ir kitas ginčo šalis. Dalyvaujančioms šalims sutikus, mediatorius kreipiasi į nustatytas kitas ginčo šalis dėl jų sutikimo spręsti ginčą mediacijos būdu. Šioms šalims pateikus sutikimą raštu, mediatorius joms suteikia Taisyklių 12 punkte nurodytą informaciją. Mediatorius, nustatęs, kad yra vaikų ar kitų asmenų, kurių interesai įstatymų nustatyta tvarka privalo būti apsaugoti sprendžiant ginčą, gali įtraukti vaikus ar kitus asmenis į ginčo sprendimą mediacijos būdu.

16. Mediacijos metu ginčo šalys turi teisę pasisakyti dėl ginčo dalyko, pateikti savo situacijos vertinimą, išdėstyti pozicijas, iškelti klausimus ir teikti įrodymus. Visi ginčo šalių mediacijos metu pateikti įrodymai pasibaigus mediacijai grąžinami įrodymus pateikusioms ginčo šalims.

17. Mediacijos procedūrą koordinuoja mediatorius. Jis padeda ginčo šalims geriau suprasti ginčo priežastis ir siekiamus tikslus, bendradarbiauti, ieškoti ir siekti taikaus susitarimo, gali teikti pasiūlymus, kaip taikiai išspręsti ginčą, ir diskutuoti su ginčo šalimis dėl jų pateiktų teisinių ir faktinių argumentų. Mediatorius taip pat gali išklausyti ginčo šalis atskirai, jeigu nusprendžia, kad tai bus naudinga ginčo šalių taikiam susitarimui pasiekti. Mediatorius turi teisę prašyti, kad ginčo šalys pateiktų papildomus dokumentus.

18. Ginčo šalys bet kada gali pasitraukti iš mediacijos apie tai raštu pranešdamos mediatoriui ir kitai ginčo šaliai. Mediatorius iš karto, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie vienos iš šalių pasitraukimą raštu informuoja tarnybą.

19. Mediatorius, ginčo šalims susitarus dėl taikaus ginčo išsprendimo, parengia taikos sutartį. Jeigu šalys susitaria dėl dalies ginčo taikaus išsprendimo, parengiama šios ginčo dalies taikos sutartis. Ginčo šalys taikos sutartį turi pasirašyti. Taikos sutartis sudaroma trimis egzemplioriais, po vieną abiem ginčo šalims ir vieną mediatoriui.

IV SKYRIUS
MEDIACIJOS PABAIGA

20. Mediacija pasibaigia:

20.1. ginčo šalims ar vienai iš jų pasitraukus iš mediacijos Taisyklių 18 punkte nurodyta tvarka;

20.2. pasibaigus Taisyklių 14 punkte nustatytam mediacijos laikui arba ginčo šalims nesikreipus į mediatorių per Taisyklių 12 punkte nurodytą terminą;

20.3. mediatoriui nutraukus mediaciją, kai:

20.3.1. taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, mediatoriaus manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir mediatoriaus kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas;

20.3.2. jam dėl akivaizdžių aplinkybių nusprendus, kad tęsiant mediaciją ginčas nebus išspręstas taikiai;

20.4. ginčo šalims sudarius ir pasirašius taikos sutartį Taisyklių 19 punkte nustatyta tvarka.

21. Mediatorius apie mediacijos pasibaigimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu informuoja tarnybą. Jeigu mediacija pasibaigia Taisyklių 20.3 papunktyje nurodytais pagrindais, mediatorius ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie mediacijos pasibaigimą taip pat informuoja ginčo šalis.

V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Mediatorius, pažeidęs Taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

_____

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas
Nr. 1R-30, 2019-01-18, paskelbta TAR 2019-01-18, i. k. 2019-00785
Dėl teisingumo ministro 2016 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 1R-85 „Dėl Valstybės užtikrinamo neteisminio taikinamojo tarpininkavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo